

РЕШЕНИЕ

№ 3559

гр. София, 03.07.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIX КАСАЦИОНЕН
СЪСТАВ**, в публично заседание на 05.06.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Катя Аспарухова

ЧЛЕНОВЕ: Мария Ситнилска

Елка Атанасова

при участието на секретаря Детелина Начева и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **750** по описа за **2020** година докладвано от съдия Катя Аспарухова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.285, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във връзка с чл.208 и следв. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационни жалби на:

1. Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/
2. И. Ц. И. чрез адв. А. В. от САК,

срещу Решение №6114/21.10.2019г. по адм. дело № 12650/2016г. по описа на Административен съд София – град, с което ГДИН е осъдена да заплати на И. Ц. И. сумата от 200 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени му от затворническата администрация на затвора в [населено място] за периода от 01.11.2016г. до 23.12.2016г., ведно със законна лихва от 23.12.2016г. и е отхвърлена като неоснователна претенцията до пълния ѝ размер от 25 000 лева.

С разпореждане от 14.01.2020г. на ВАС, делото е изпратено по подсъдност пред тричленен съдебен състав на АССТГ.

В жалбата на И. Ц. И. се прави довода за незаконосъобразност и неправилност на постановения съдебен акт, поради необоснованост и нарушение на материалния закон при постановяването му. В жалбата се излага, че вредите причинени на ищеца са реално доказани чрез свидетелски показания и съдебно-медицинска експертиза.

Оспорващият се позовава и на съдебна практика на ВАС. С оглед изложеното -иска отмяната на съдебния акт и решаване на спора по същество с уважаване на исковата претенция в пълен размер, ведно със заплащане на законна лихва от 23.12.2016г. до окончателното изплащане на обезщетението. Поддържа жабата си лично.

По тази касационна жалба- ответнака страна ГДИН поддържа становище за неоснователност на претенцията.

В своята касационна жалба ГДИН моли съда да постанови решение, с което да отмени обжалваното решение в осъдителната част и постанови друго, с което предявеният иск срещу ГДИН да се отхвърли. В съдебно заседание се представлява от юрк. Д., претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност на касационните жалби. Моли съда да потвърди обжалваното решение.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - С. град, като прецени събраните по делото доказателства и наведените касационни основания, прилагайки нормата на чл.218 АПК, намира следното:

С оспореното в цялост решение №6114/21.10.2019г. по адм. дело № 12650/2016г. по описа на Административен съд София – град, ГДИН е осъдена да заплати на И. И. сумата от 200 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от неблагоприятните битови условия в затвора в [населено място].

Съдът намира обжалваното решение за валидно и допустимо.

Настоящата инстанция споделя изводите на първоинстанционния съд за частична основателност на иска, но намира сумата от частта на уважения иск за несправедливо определена.

В първоинстанционното производство е установено, че от 24.06.2016г. И. И. е настанен в спално помещение №14 на територията на 1-ва група - коридор с повишена сигурност. Съдът е приел, че касаторът е бил настанен в това помещение през целия исков период 01.11.2016г. до 23.12.2016г.

По делото са събрани гласни доказателства чрез изслушване на свидетелите Н. Ц. Ц. и М. С. П., изтърпяващи наказание лишаване от свобода в затвора в С. през процесния период. От тях АССГ е заключил, че дограмата в стаята е била без уплътнение, имало е големи процеци с ширина около 2 см, през които духал вятър и ставало течение. Подаването на топлата вода не било постоянно. Налагало се затворниците да пускат течаща топла вода, за да се стоплят от парата. Завивали се с по няколко одеяла. В килията имало влага и мишки. Осветлението било недостатъчно. Естествената дневна светлина, която прониквала през прозореца, не била достатъчна, но можело да се чете книга. Изкуственото осветление било недостатъчно като от него, изтърпяващите наказание лице, започвали да ги болят очите.

От приетите по делото 3 бр., съдебно-медицински експертизи, АССГ е установил обостряне на хроничните заболявания на касатора И. И. изразяващи се в очен дефект, при който се получава неясен образ поради липса на правилно фокусиране на светлинния сноп в ретината, рецидивиращи заболявания простатит и дегенеративни промени в торако-лумбалния отдел на гръбначния стълб, промени в гръбнака на нива Л3- Л4, под кръста.

При така установената фактическа обстановка, първоинстанционният съд обосновано е приел, че е налице неосигуряване на подходящи битови условия, което е основание за прилагане на презумпцията за претърпени от ищеца неимуществени вреди. АССГ е констатирал, че ищецът е търпял в продължение на почти два месеца

неудобства поради недостатъчно осветление и отопление в помещението заедно с обостряне на хроничните му заболявания, които не се характеризират с трайност, нито че проявлението им е било в степен, увреждаща допълнително здравето на И. И.. При тези обстоятелства съдебният състав частично е уважил исковата молба и е присъдил на ищеца по справедливост /чл. 52 от Закона за задълженията и договорите/ сумата от 200 лева като обезщетение за неимуществени вреди като за размера над тази сума, до претендирания размер на обезщетение от 25 000 лева исковата молба е отхвърлена като неоснователна.

Настоящият състав намира, че по делото безспорно е установено, че затворническата администрация не е предприела действия, които да доведат до отстраняване на неблагоприятните битови условия в спалното помещение на И. И.. Недостатъчното естествена светлина в килията, липсата на отопление през зимния период, слабото топлоподаване, наличието на влага и мишките, са прояви на поведение по смисъла на чл.3, ал.2 от ЗИНЗС, които уронват достойството на осъдения, поради което следва да се репарират.

Разпоредбите на чл. 3, чл. 43, ал. 5 от ЗИНЗС и на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС, са законови гаранции за съществуването на нормална битова среда в местата за лишаване от свобода и задържане под стража. Следва да се вземе предвид и разпоредбата на чл. 3 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи /ЕКЗПЧОС/, която Конвенция е ратифицирана от България през 1992 г. и съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България е част от вътрешното право на страната и има предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които ѝ противоречат. Според цитираната разпоредба от Конвенцията, никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Настоящата инстанция намира за безусловно задължение на администрацията на затворите - да осигурят на лишените от свобода и изтърпяващите мярка за неотклонение "задържане под стража" постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода, като в затворите ползването на санитарен възел и течаща вода следва да се осъществява в спалните помещения. Безспорно доказано е, че в цитирания период, нормалният приток на вода за пиене и хигиенни нужди е бил нарушен и лишените от свобода не са имали "постоянен" достъп до топла вода в зимния сезон. За това свидетелстват разпитаните по делото лица. Следва да се има предвид, че освен нарушеното водоподаване, в студените месеци на ноември и декември налице е недостатъчно отопление в помещението като парното е работело твърде слабо, за да се осъществи отопляне на стаята. Тези обстоятелства съчетани с липсата на уплътнение на дограмата на прозореца в процесното помещение са довели до влошаване на здравословното състояние на И. И..

Количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление и отопление се определят в зависимост от изискванията на съответните стандарти за обществени сгради. Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ не е оборила презумпцията на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС относно лошите битови условия в затвора. От ответната страна не са представени доказателства оборващи конкретните твърдения, по така заявеното от И. И.. / В този смисъл Решение № 89 от 06.01.2020 г. по АД № 2921/2018 г., на ВАС, III отделение/

Твърденията на И. се потвърждават от ангажираните по дело свидетелски показания, от които се констатира, че притокът на пряка слънчева светлина е недостатъчен, а

изкуствената такава дразни очите. Касаторът ГДИН не ангажира доказателства, за температурата и климатизацията в процесното помещение, нито за наличието на топла вода необходима за елементарни хигиенни нужди. Установените обстоятелства безспорно представляват неблагоприятни условия за живеене, което води до нарушение на чл. 3, ал.1 от ЗИНЗС. В практиката на българските съдилища и на ЕСПЧ се приема, че липсата на достатъчен приток на слънчева светлина, възможност за отопление и липсата на топла вода през зимния период, в местата за лишаване от свобода е отклонение от подходящата жизнена среда за осъденото лице.

Неоснователно е възражението на ГДИН, че спазването на хигиенни навици по отношение на И. е въпрос на личен навик, а не задължение на администрацията. ГДИН е длъжна да осигури хуманно и неунизително отношение, обективизирано в надлежно осигуряване изискванията за благоприятни санитарно-битови условия като с оглед липсата на течаща топла вода в процесното помещение, това условие не е спазено.

Изброените обстоятелства могат да породят обоснован извод, че не са налице условия за добри хигиенни условия, поддържане на чистота на тялото и задоволително здравословно състояние на осъдения в затвора. Посочените неприемливи битови условия, дължащи се на бездействието на администрацията, да осигури достатъчно отопление в процесното помещение в зимния период и водоподаване, наличието на влага и мишки обуславят основателността на иска по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

От приложените по делото съдебно-медицински експертизи /л.32, л.57, л.173/ се установява, че И. страда от множество хронично рецидивиращи заболявания симптомите, на които при лошите битови условия в затвора са се обострили.

Налице е нарушение както на изискванията на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, така и на тези на чл. 3 от ЕКПЧОС.

С оглед на гореизложеното, СЪДЪТ намира размера на определеното обезщетение от първоинстанционния съд за несправедливо определен. Настоящият състав като съобрази периода от почти два месеца на поставяне в неблагоприятни битови условия, отражението на същите върху физическо и психично здраве на И., както и степента и интензитета на създадените му болки, страдания и неудобства намира, че искът е основателен за сумата от 1 000 лв., като за разликата до 25 000 лв. следва да се отхвърли. Относно размера на претендираното обезщетение съдът съобрази периода от близо 2 месеца и двете групи неимуществени вреди. Съобрази и практика на съдилищата вкл.напр.решение №204 от 10.01.2020г. по адм.дело №4118/2018г. на АССГ със същите страни и присъдени вреди за същите страдания, но за друг период -от една година, в размер на 3500лв..

Следва да се уважи и искането за присъждане на лихва, считано от 23.12.2016г. /датата на подаването на иска/ до окончателното изплащане на обезщетението.

При тези правни съображения касационната жалба на И. И. се явява частично основателна, а касационната жалба на ГДИН следва да се отхвърли като неоснователна.

По разноските: на касатора - ГДИН не се дължи присъждане на претендираните разноси, предвид неоснователността на жалбата му.

Воден от горното и на основание чл. чл. 221, ал. 2, предл. първо АПК, Административен съд София-град, XIX – ти касационен състав

РЕШИ:

ИЗМЕНЯ Решение № 6114/21.10.2019г. по адм. дело № 12650/2016г. по описа на

Административен съд София – град, 38-ми състав, в частта, в която е присъдено обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени на И. Ц. И. от ГДИН, изразяващи се в неосигуряване на нормални битови условия в затвора в [населено място] КАТО УВЕЛИЧАВА присъденото обезщетение от 200 лв. на 1 000 лв. ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 23.12.2016г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата му част.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.